

**2022-2023 EĞİTİM – ÖĞRETİM YILILİSESİ 9. SINIF TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI 1.
DÖNEM 2. YAZILI SORULARI**

Adı - Soyadı:

Sınıfı:

No:

Puanı:

SORULAR

1. Coğrafya, fizik, gökbilgisi, sosyoloji, psikoloji, tarih, arkeoloji, felsefe erişebildiği her kaynağa uzanır edebiyat yazarı. Belli sonuçları, bu sonuçlara götüren yöntemi halk için yorumlamak, halka açmakla görevlidir bu çeşit edebiyat. Halk diye nitelenenlerse, uzman olmayanların okuyucu çevresidir. Edebiyatta yapılan, bir dolaylamadır öyleyse. Bilgin önermelerini, bilimsel bir dildeki varsayımları, bilimce pekiştirmeleri, bilim yasalarını, tüm sorun-bağlamıyla, elden geldiğince anlayıp anlatmak, halkça anlaşılmasını sağlamak için kolaylaştırmaktır edebiyatçının başarısı.

Bu parçada edebiyat-bilim ilişkisiyle ilgili nelere değinilmiştir? (15p)

2. Olay ve durum hikâyesi temsilcilerini açıklayınız . (15p)

3. Yol boyu kavak ağaçları, köprü, yokuş yukarı dar sokak. Sokağın bitiminde kedi gördüm. Yıkık bahçe duvarından duta tırmandı, oradan da çatıya. Baktım baca tütüyor. Rüzgârda savrulan kül rengi, yoğun bir duman. Kedi dumana girdi çıktı, kiremitlerin arasında kayboldu sonra. Bahçe kapısının önünde durdum. Girsem yol bitecek. “Ömür biter yol bitmez.” Kentlerin, otellerin duvarlarında yazılıydı. Bir geminin beyazında, trenlerin, uçakların altında. Bekleme odalarında, gar saatlerinde, kamyonların otobüslerin ön camlarında yazılıydı. Ya da biri, tanıdık bir ses, hep bu tümceyi fısıldadı kulağıma. “Ömür biter yol bitmez.”

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri bu parçadan hareketle uygun ifadelerle doldurunuz.

a. Parçada ve anlatım biçimlerine başvurulmuştur.

b. Parçada anlatıcı kişidir.

c. Parça bakış açısıyla yazılmıştır.

4. Sabahleyin () bir ara yarı daldığı uykudan pek yorgun ve hâlsiz uyandı () Artık kanıksamıştı. Geceki saçma sinir bozukluğuna şaşıyordu () Ne kötü bir gece geçirmişti. Halbuki değer miydi () Bekir Sıtkı Kunt, Yataklı Vagon Yolcusu

Bu parçada ayraçlarla () belirtilen yerlere, aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir? (8p)

- A) (;) (,) (.) (...)
B) (,) (.) (.) (?)
C) (;) (;) (,) (.)
D) (:) (;) (,) (...)
E) (;) (,) (.) (?)

5. 9. I. Bir dilin, yazılı kaynaklarla izlenebilen tarihi gelişimi içinde ayrılmış kollarıdır. (Yazı Dili)

II. Bir dilin, tarihi gelişimi içinde yazılı kaynaklarla izlenemeyen dönemlerinde ayrılmış kollarıdır. (Lehçe)

III. Ortak dilden ayrı olarak belirli toplulukların, ses, yapı, söz dizimi ve anlam bakımından farklılık gösteren dili veya kelime dağarcığıdır. (Argo)

IV. Aynı meslek veya topluluktaki insanların ortak dilden ayrı olarak kullandıkları özel dil veya söz dağarcığıdır. (Jargon)

V. Bir dilin bir ülke sınırları içindeki farklı yerleşim bölgelerinde ses, şekil, söz dizimi ve anlamca farklılaşan konuşma biçimidir. (Ağız)

Yukarıdaki açıklamalardan hangisi ayraç içinde verilen kavramla uyuşmamaktadır? (8p)

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V

6. I. Dilbilimcilere göre dil ile kültür arasında sıkı bir ilişki vardır.
II. Yaşanan bu olaylar, Türk boylarının İslâm uygarlığının etkisine girmesine yolaçtı.
III. Eser orijinal nüshadan kontrol edilerek tekrar basıma hazırlandı.
IV. Bu görüş entellektüel çevrelerce ileri sürüldü ve desteklendi.
V. Bilim insanları görüşlerini kanıtlamak için laboratuvar çalışmaları yapar.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangi ikisinde yazım yanlış yoktur? (8p)

A) I. ile II. B) II. ile III. C) III. ile V. D) I. ile III. E) II. ile IV.

7. Yıllar önce bir belediye kuruluşuna iletişim semineri vermem için davet edildim. Seminer salonunda oturma düzeni ‘U’ şeklindeydi ve ben ‘U’nun açık ucunda durarak semineri sunuyordum. “Günaydın arkadaşlar!” diyerek seminere başladım. Hiç kimse yanıt vermedi; ancak yüzüme ilgiyle bakmaya devam ediyorlardı.

Bu parça iletişim unsurları bakımından değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (8p)

A) Kaynak: Konuşmacı B) İleti: “Günaydın arkadaşlar!” ifadesi C) Alıcı: Dinleyiciler
D) Kod: Türkçe E) Bağlam: Oturma düzeni

8. I. Fakat dil insanların kullandığı herhangi bir vasıtaya benzemez.
II. Onun vasıtalığı sadece anlaşmayı temin etmesi bakımındandır.
III. Fertler ve nesiller arasında anlaşma vasıtası olarak iş görür.
IV. Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıtaadır.
V. İnsanlar duygularını, düşüncelerini, fikirlerini, hükümlerini birbirlerine nakletmek, meramlarını birbirlerine anlatmak için dil denilen vasıtaya başvururlar.

Yukarıdaki numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü olur?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V

9.Aşağıda verilenleri doğru biçimde eşleştiriniz.(5X2=10p)

- a) Didaktik Şiir () Öğretici
b) Satirik Şiir () Benzetme
c)Teşbih () İğneleme
ç) Mecazı Mürsel () Ad aktarması
() İstiare

10. Aşağıdaki cümlelerin başına yargılar doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız. (5X2=10p)

- a. () Didaktik Şiir: Bir düşünceyi aktarmak veya belli bir konuda öğüt, bilgi, ders vermek amacıyla öğretici nitelikte yazılan şiir türüdür.
b. () Refik Halid Karay, Anadolu’ya açılan hikâyecilerdendir.
c. () Teşbih: Bir anlatım inceliği elde etmek için birden çok anlamı olan bir sözün yakın anlamının değil uzak anlamının kastedilerek kullanılması sanatıdır..
ç. () Hikâyede anlatılmak istenen olay, olayın geçtiği yer ve zaman ile kişiler genellikle serim bölümünde okuyucuya tanıtılır.
d. () Mübalağa: Kişileştirilen varlık veya kavramın konuşturulmasıdır.

Noktalama ve yazım kurallarına dikkat ediniz. Sınav süresi 1 ders saatidir.

.../.../2022

Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt.

Okul Müdürü

CEVAPLAR

1 . **Edebiyat** da **bilim** de insana yöneliktir, insan içindir. **Edebiyat** kendi alanındaki üretiminde öznel bir bakışla güzelliğe ulaşmayı, kişiye estetik zevk kazandırmayı amaçlar. **Bilim** ise deney, gözlem, araştırma vb. yöntemlerle gerçeğe ve doğru bilgiye ulaşmayı amaçlar.

2. (Olay Hikâyesi) (Durum Hikâyesi)

Türk edebiyatında **olay hikayesinin** en önemli temsilcisi Ömer Seyfettin olarak bilinmektedir. Bunun dışında Refik Halit Karay, Reşat Nuri Güntekin, Yakup Kadri Karaosmanoğlu ve Sabahattin Ali de bu türde çok başarılı eserler veren **olay hikayesi** yazarları olarak bilinir.,

3. a) Betimleme ve öyküleme

b) 1.

c) kahraman

ç)

d)

4.B

5.A

6.C

7.E

8.A

9. a. a

b.c

c.b

d.ç

10.A:D

B:D

C:Y

Ç:D

D:Y